

AMICULU FAMILIARU

Apare una-data in septimana — Dominec'a. Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu e 5 fl., pe unu semestru 2 fl. 50 cr., pentru Romani'a si Tierile latine pre unu anu 13 franci — lei noi, pre unu semestru 7 franci — lei noi.

Renascerea limbei romanesci in vorbire si scriere.

VII. Neologismulu si regulele lui.

(Urmare.)

E cunoscutu celor ce se ocupa ceva mai in adinsu cu limb'a si literatur'a rom., cãta suma de cuvinte si forme bune diacu parasite si date uitarei in cartile romanesci betrane.¹⁾ Folosite pana pre la inceputulu secululu tr., ele fure de atunce incõce strimtorite dein usu prein dialectulu sãu limb'a cãrtiloru baserecesci, pornita mai vertosu dein Romani'a mica. Eca õrecãte esemple: casatoriu economu s. gasda; agru s. satu pamentu aratoriu, pamentu semenatu, l. ager, satum; sierbu, sierbire l. servus, servire; despunetoriu despunetõria adi stapanu, stapana; meserere adi mila, indurare; famelia; mēseru seracu, l. miser; mi-sielame; strãmine l. stramina; dea prim'a antãia; descinse, descinde l. descendit; aúa struguru l. uva; tambariu it. tabarro, l. trabea; incinde aprinde, l. incendit; seva l. sive; optu se trebue se, l. opu't ut; vintre l. venter; urdinare l. frequentare; intortu l. perversus; repausa odihnesce; viptu vifpuri l. victualia; atãtandu l. altero tantum; cunoscinti, credinti, nescinti²⁾ l. cognoscentes, credentes, nescientes; si numerõse altele asemeni.

¹⁾ Ciha e Dictionnaire d'ëtymol. d-rom., éléments slaves etc. in prefat. crede, cã dein monumentele nõstre literarie antice pucinu ni s'ar adauge elementulu lat. alu limbei, si totodata ni s'ar inmultu celu strainu cu mai multe cuvinte. 'Abundet in sua sententia.' Noi inse suntemu detori a adunã si folosi si pucinulu bunu; ingredientiele straine si rele lasandu-le in pace acolo, unde suntu, in pulbera cãrtiloru vechie.

²⁾ Ceste dõue ultime in Psaltirea calvino-rom., ms. dein secl. XVII.

Ce se dicemu apoi — cã se tacemu de multu mai desulu si pre bunulu usu sustantivale alu participiulu trecutulu masc. si fem. — ce se dicemu despre unele clasi intregi de vorbe, bunaminte despre cele terminate in iune, tiune, siune, diune, in ate, tate, in ura, tura, sura, folosite de celi vechi ali nostri cu mai multe diecile¹⁾, deintre cari inse de unele unii scrietori romani moderni se lapeda si ferescu cã de ucidalu-crucea? Si cu tõte acestea nu voru potẽ scapã de ele. Vomu trebui se recuremu la dinsele, indata ce cu progresulu nostru culturale si scientifecu va veni rõndulu si pre scientiele filosofece sublimiori de a fi tractate in limba-ne, care tractare nesmintitu va pretinde mai esacta destingere a nuantieloru si celoru mai fine ale intielesulu cutarei vorbe, amesuratu subtiletatei ideeloru si concepteloru.

Adi ne facemu in acestu respectu lucrulu fõrtã iusioru. In locu de sustantivele formate cu cestiunatele terminatiuni derivative, si inca si cu alte sufise si prefise, ne indestulimu a folosi mai pretotunde respectivulu infinitivu verbale, acestu adeveratu 'cornu copiae' de sustantive alu limbei rom. Elu, presenteles infinitivuloru verbali, si are intr'adeveru in limba-ne usu asiã de iusioru, incovoiosu si multiplu cã sustantivu, cãtu in acẽsta privintia nece limbele vechie clasice, nece dein cele nõue

¹⁾ Vedi la Cipariu Principia, pag. 215 s. u. nesce registre respectabili de atari cuvinte.

mai că nece un'a nu se pôte mesurá cu romanesc'a. Dîcemu p. e. laudare a copilului, sî întielegemu dupa placu starea activa ori pasiva ori depunentiale a laudarei, unde limb'a filosofica germ. are „das Loben des Kindes,“ „das Gelobtsein des Kindes“ scl., ce'a ce nu e totu un'a. La acést'a fece já atenta pre lumea literaria rom. inca neuitatulu redeseptatoriu alu Romanismului in Bucovin'a sî capu alu scólei bucovinene, Arone Pumnulu,¹⁾ urmatu intru ést'a pana la anumitu gradu sî de jun'a scóla literaria rom. oradana, cea prein anii 50—60 atátu de activa, éra acumu, dorere! cu totulu amortita.²⁾

Cu unu cuventu: arcaismii citati sî altii asemeni; loru suntu pentru noi necontestabile eredia stramosiésca, suntu cá se graimu asiá, osu din ósa-le sî carne din carnea limbei nóstre. Derept'acea la totu casulu mai bine ne-ar siedé se cautámu a ne reinviá incetinelu pre acesti-a cá pre ai nostri, decátu a recure indata la straini, stare-aru acesti-a chiaru in órecare legatura de fratinetate séu consangenta cu noi. Ést'a cu atátu mai vertosu, deórace, dupa Cuintilianu³⁾ verb'a sî form'a antica se recomanda duplu: ele dau stralucire cuventarei, căce deoparte posedu autoretatea vechimei, de alta parte au sî grati'a noutatei chiaru pentru cá suntu parasite.

Desclinitu au se se insarcine cu acésta misiune poetii romani. Loru le remane, ma le incumbe chiaru a-si castigá acestu meritu, celu pucinu de aice incolo; eáce pana acumu nu despre unulu deintr' insii, ba mai despre toti amu poté dice, fóra a face cuiva nedereptate, cá nu si-studiase cumu se cade limb'a. Si fóra limba nu este poesía.⁴⁾ Eli trebue se imite intru acést'a pre unu Dante, carele se ocupá mai antáiu si antáiu cu totu adinsulu de arcaismii, provincialismii sî dialectele italece⁵⁾, culegundu dein acestea totu ce i se parú mai bunu, spre a-si infrumosetiá apoi cu materialulu culesu sî alesu neperitóri'a sa „Comedia divina.“ Trebue se pasiésca in urmele unui Virgiliu, carele adunandu arcaismii buni deprein Eniu sî alti poeti vechi, dícea, cá aduna geme pretiósse, cari le aplicá cu multu sucesu in epoei'a sî alalte poesie ale sale. Trebue se asculte de marele maestru alu poesiei, Horatiu, carele totu aceasi le sva-tuesce.⁶⁾

¹⁾ Ar. Pumnulu in fóia „Bucovin'a“ de repetíte ori, sî sî in gramatecele sî alte opuri ale sale.

²⁾ Vedi p. e. „Versuintii romani,“ Oradea 1855.

³⁾ Quintilian. lib. I. cap. VI, 39: „Verba a vetustate repetita non modo magnos assertores habent, sed etiam afferunt orationi majestatem aliquam, non sine delectatione; nam et auctoritatem antiquitatis habent, et, quia intermissa sunt, gratiam novitatis similem parant.“

⁴⁾ Boileau L'art poét. I. 161:

„Sans la langue, en un mot, l'auteur le plus divin
Est toujours, quoi qu'il fasse, un méchant écrivain.“

⁵⁾ Dante Alighieri De vulgari eloquentia.

⁶⁾ Horatius de arte poét.:

„Obscurata din populo bonus eruet, atque
Proferet in lucem speciosa vocabula rerum,
Quae prisca memorata Catonibus atque Cethegis
Nunc situs informis premit, et deserta vetustas.
Adsciscet nova, quae genitor produxerit usus.
Vehemens et liquidus puroque simillimus amni,
Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua.“

Nu fóra temeiu pretindemu acést'a, adeca revivificarea sî reintroducerea arcaismiloru nostri buni, inainte de tóte de la poeti. Pentru ce? Pentru cá pre poetu, care representa in operele sale una lume ideale, nu lulega asiá de strinsu lumea reale, cotidiana; ba sî necesitatea metrului lu-pote uneori scusá dela usulu generale alu limbei depre tempulu seu. Derept'ce poetulu totdeun'a are mai multa libertate asupr'a limbei decátu prosatoriulu, libertate atátu in respectu lesicale, cátu sî gramatecu-formariu sî sintactecu. Éra de alta parte grati'a sî farmeculu poesiei asecura mai iusióra reintrare formeloru arcaice bune in usulu generale alu limbei.

Tóte cele dise despre arcaismi suntu de a se aplecá sî la provincialismii buni, cari ultimi stau in acestu respectu pre acelasi gradu cu celi antáiu numiti. Provincialismii buni inca se sustienura in numeru mare, inca dóra in mai mare cá arcaismii, care intr'unu tienutu alu romanimei, care intr' altulu. Vedi-bine cá eli se sustienura cu preferintia in tienuturi mai indosite sî ferite de contactulu cu poporatiuni straine. Eli ascépta numai a fire adunati cu diligentí'a albinei, atátu prein singuriti carturari rom., cátu sî — indresnimu a propune — prein misiuni anume dein partea academiei romane.

Dupa dátin'a nóstra se ilustrámu lucrulu sî aice cu câteva esemple. In vre dóue excursiuni prein tienuturile de sub muntele Vladés'a, in apusulu Transilvaniei, noi audiramu dein gur'a poporului: *fede l. fidem* (nu-i omu de fede = nu-i omu de credintia, nu-i omu in care se te poti increde); *lardu sclanina*³⁾ s. *clisa* (carnea acést'a e numai lardu = e fórtse grasa; amu ucisu unu porcu, e numai lardu; chiaru sî dicala:

lardu
cátu gardulu,
untur'a
cátu siur'a);

infige, infise (infige securea in trunchiu); *una, articulu nedefinitu fem., adi o* (veni una muiere, una copila); *remânse sî remânsu* (amu remânsu in munte, elu remânse a casa), sî alte asemeni. Acolosi pre totu pasulu pôte omulu audi infinitivulu lungu in tempurile compuse dein infinitivele verbali sî din verbele ajutorie, ba sî in alte casuri, p. e. nu erá a strabateru prein desisiu, *copilulu nu scie amblare; asisidere pers. 2. plur. a perfecteloru terminandu-se in tu, pr. voi mersetu, voi veniratu.* Totu pre acolo, cumu sî prein Biharu sî Satmariu, suntu sî acumu in usu comune optativele sî conditionalile cu *vrere, pr. vreám face* — asi fi facutu, a *vrutu veni* = ar fi venit.

Déra si alalte districte rom. cáte tóte pastrará candu una vorba sî fóрма gramatecale antica buna, candu alt'a. Documentu alu acestei-a suntu poesiele nóstre poporali, culesse de diversi in diverse párti, in cari dámu preste

¹⁾ Insemnámu aice in grati'a filologiloru nostri, cá romanimea dein giurulu Clusiuului sî Turdei pana pre sub Vladés'a slavicultu complexu de consune s l lu-rostesce totdeun'a scl, pr. sclaba, sclanina, scluga, scl.

celariu sl. pivnitia; cenaculu l. coenaculum; radiu radia, l. radius; baiarel. balneare; nestimata, nestematu piétra pretioáa; doiu vai; medioru, medióra mediulocú; nasutu, nasuta l. nasutus; sagetariu l. sagittarius; tomnorosu tomnatecu; tienerosu, fudulu; manastergu stergura, l. manutergium; si ne-numerate altele cá acestea. Éra decátu provincialismii lesicali si gramateci-formali inca mai multu poftescu si merita atentiunea literatoriloru rom. provincialismii cá si arcaismii sintacteci, frasile si dicerile si idiotismii, peculiari romanesci. In acesti-a, precumu aretaramu si la altu locu,¹⁾ mai vertosu se resfrange spiretulu, structur'a si sistem'a limbei nóstre facia de alte, contr'a carei sisteme scrietorii rom. moderni atatea pecatuimu, si intre-gimea carei sisteme trebue cu tóte acestea se o padimu neatinsa si nevetemata cá lumin'a ochiloru.

(Va urmá.)

Dr. Gregoriu Silasî.

LUMEA SI TEMPLULU VIRTUTII.

Lume, lume, lume, lume,
Bate-te-ar' pustî'a lume.
Canteu popularu.

Bate-te-ar' pustî'a lume, cum nu lasi tu omenirea
Se esercite virtutea si se guste fericirea :
Unulu bétu de-a tale bunuri, cá lui Crassu de i-ai turná
Masse de argintu si auru, in véci nu lu-poti saturá :
Banu-i sufletulu dintr'ensulu, anim'a si-a sa potere,
Dela ori si cine lu-stórce, chiar' de lar' vedé cá piere ;
Cá la dieulu mántuirei elu numai la bani privesce,
Banu-i pentru densulu „scopulu, ce-ori-ce mijlocu 'lu sántiesce.“
Altu-atrasu de-a t'a placere, cauta numai desfatere :
Baluri, jocuri si petreceri, beutura si mancare,
Si pe aste trepte lesne luneca la desfrénare
Ce aduce-asupra-i chinuri, dureri grele si amare.
Pe-unu alu treilea lu-prinde-n ghiare sete mare de marire.
Elu se încerca se se urce cu-ori ce pretiu la nemurire.
Nisuint'a sa de altfelu ar' fi nobila, frumoáa,
De n'ar' fi acoperita de o umbrá 'ntunecósa
— Egoismulu, inamiculu celu mai mare alu „iubirii“
Cabalistulu teu, o lume! inprotiva in fratírrii —
Si-asiá-n locu cá se se urce, elu s'afunda totu mai josu
In dispretiulu omenirei cu-alu seu pecatu uriciosu.
Multi se 'nchina la „mandrie“
La „invidie“, „mânie“ ;
Multi la „lene“, „resbunare“
Caut' se redice-altare.
Si-'nea multe alte fiice desfrénate, pecatósé
Lume! — a ta imperatie le vedi alergându setóse
Poft'a cá se si implinésca
Si pe ómeni se-i lipsésca
De „virtute“ — dieitatea-a carei gratii rapitóre
Respandescu in giuru-i radie cá ceresculu mándrulu sóre.
Mii de drumuri ai tu lume netede-ademenitóre
Presadite cu verdetiuri si cu flori otravitóre ;
Mii de farmece nespuse, ce cu-o fortia diavolésca
Pe-aste cai insielatóre atragu sét'a omenésca.

¹⁾ Dr. Gregoriu Silasî Romanulu in poesî'a sa popo-
rale, in „Transilvania“, alesu 1877 nr. 15 si urm.

C'ajungându la celaltu capetu greu infrânta si-obositá
Se te blasteme cu lacremi si cu anima machnita.
Ér' in aste mii de drumuri jace unulu parasitu,
Cu stânci, petrii si cu erburi preste totu acoperitu.
Est'a-i drumulu ce conduce catra unu locasiu divinuu,
Templulu, unde fericitiu la „virtute“ se inchinu.
Câte temple suntu pe lume, cá ast' templu maiestosu
Nici unulu nu e mai mare, mai avutu si mai frumosu,
Mare-i. — Cáci are menirea totu mai multi cá se unésca,
Sub a sa bolta divina, fii din sét'a omenésca. —
E avutu. — Cáci numai unicu ici se afla fericirea
Dupa care-asié setósa-alérge 'n viétia omenirea. —
E frumosu. Dar' frumuseti'a-i cu-ai sei ochi cine n'o vede,
Nici cuvinte si nici péna nu-lu potu face 'n ea a crede.

Toporoutiu, 4 | 16 Martiu 1880.

C. Morariu.

Mitologi'a daco-romana.

Samc'a.

(Fine.)

Prim'a rogatiune suna :

„Pogorindu-se Archangelulu Michailu din muntele
Elionului, a intimpinatu pe Avezuch'a arip'a satanei,
si erá fórté grozava. Perulu capului ei erá pana 'n cal-
caie, si ochii ei erá cá stelele, si manele de fieru, si un-
ghiile la mâni si la petióre eráu cá secerea, si din gur'a
ei esia para de focu, si i-a disu Arch. Michailu :

— „De unde vii tu dachu necuratu si unde te
duci ?

— „Eu mergu in Vifleimulu Judeei, cá am auditu
ca are se se nasca Is. Christosu din Mari'a-Fecióra, si
mergu cá se o smintescu pre ea!“

„Atunci o luá Arch. Michailu de perulu capului
si o legá cu lantiuri de feru, si-i puse palosiulu in cóste
si incepú a o bate fórté cá se spue tóte mestesiugurile
s'ale.“

„Éra ea incepú a spune :

— „Eu me facu ogariu, mâtia, musca, paingenu,
cióra, féta grosnica, si asia intru in casele ómeniloru de
le smintescu pruncii, si le aducu pripasii, si eu am noue-
sprediece nume.“

Aice insira apoi cele nouesprediece nume ale s'ale,
cari s'au aretatu in rónđulu dintáiu de mai susu, si ur-
méza mai departe :

— „Si unde suntu aceste nume scrise, eu acolo
de cas'a ace'a nu me potu apropiá de trei mii de pasi.“

„Atunci dísé Arch. Michailu, mai marele Voevodu
alu poteriloru ceresci :

„Éta 'ti dícu si te juru se n'ai potere a te aprò-
piá de cas'a robului lui Ddieu N. N. nici de averea lui
nici de dobitócele lui, nici de tóte câte suntu ale lui
ci se te duci in muntii cei pustii, unde nime nu locu-
esce, acolo se-ti fía locuinti'a t'a. Aminu!“¹⁾

A dou'a rugaciune in contr'a Samcei, cu multu mai
complicata decátu cea premergatóre suna :

¹⁾ Acésta rug. mi-a comunicatu-o unu conscolariu alu meu,
inca pe candu me aflamu cá studinte la gimnasiulu din Sucév'a.

„În numele Tatalui, și-a Fiului și-a St. Duchu Aminu!”

„Coborîndu-se St. Arch. Michailu din magur'a Eli-onului a vediutu unu duchu necuratu, cu pelea góla, cu perulu capului pâna în calcăie și cu titiele pana la genunchi și cu limb'a de focu fôrte strasnica. Éra St. Arch. Michailu vediendu-o asié se intristà și se întôrse catra resaritu și se rugà lui Dommedieu și îndata a esitu glasu prin norii ceriului și-a disu:

„Pasà, o mare Arch. Michailu cu binecuventarea Dlui nostru Is. Christosu!”

„Éra St. Arch. Michailu îndata merse la duchulu celu necuratu și dise catra elu:

— „O! tu duchu necuratu de unde vîi și unde mergi?”

„Éra necuratulu îndata response:

„Am auditu că are se nasca Mari'a pruncu din trens'a și eu me ducu că se o smintescu pre dens'a!

„Éra St. Arch. Michailu audindu aceste cuvinte a luat-o de perulu capului și-a batutu-o fôrte tare, câtu a scosu multime de prunci din trêns'a.

„Si érași a disu St. Arch. Michailu:

— „O! tu duchu necuratu cum i-ti este numele teu?”

„Éra necuratulu duchu a response că are nóuespre-diece nume, — și aice le însira apoi pre tóte, dupa cum s'au aretatu în rîndulu alu doilea de mai susu, începêndu dela Avezuch'a pana la Samc'a.”

„Si spusè — urmèza mai departe rugaciunea — tóte numirile câte le avuse pe rîndu.

„Éra Arch. Michailu audindu aceste cuvinte, a seosu sabi'a și-a pusu-o în cóstele necuratului și-lu ferecà cu obezi de feru și-lu întrebà:

— „Cu ce feliu de mestesiugu te apropii tu de robii lui Dommedieu?”

„Éra necuratulu a response:

— „Eu me facu în mai multe chipuri: ântâiu me facu femeie, apoi siórecu, mâtia, musca, poreu și pain-genu, și asié mergu de smintescu pruncii femeiloru și ieu pripasu dobitóceloru!”

„Éra Arch. Michailu audindu aceste cuvinte a disu:

1) Articulu de facia erà deja finitu, candu mi-a mai picatu înca o rugaciune de acestea la mâna, care în privint'a tenórei, nu se deosebesce cu multu de cele dóue ce le reproducem aice, înse în care cele 19 nume ale Samcei se deosebescu multu de cele ce s'au aretatu mai susu. Dreptu-ace'a rugaciunea voui lasà-o la o parte și voui reproduce numai numele ce se afla în trêns'a. Acelea sunt: 1. Avestiti'a, 2. Aroinu, 3. Neverdie, 4. Nercord'a 5. Zelin'a, 6. Solomie, 7. Jo, 8. Za, 9. Much'a, 10. Schla, 11. Sieme, 12. Chaitu, 13. Vavez'a (mai departe Ipsescu). Comparându acuma tóte numele fîntiei mitologice din aceste trei rugaciuni, fie-care póte se se convinga, că afara de uniculu „Samc'a,” care se afla în gur'a poporului, tóte celealalte sunt fôrte problematice. În fia-care rugaciune numele sunt altfelu scrise. Eu am allatu de bine a le însirà pre tóte aice asié: dupa cum le-am potutu descifrá, sperâdu ca barbati eruditi, cari se voru ocupà cu studiulu mitologiei nóstre, voru sei se aléga gra-ntiile din gozuri.

— „Éta ca-ti poruncescu în numele Domnului nostru Is. Christosu și a Maicei Sîntiei s'ale că se fii legatu și blastematu de St. marele Teodosie, și de St. și marele apostolu Andreiu celu antâiu chiepmatu, și de St. Sav'a celu sîntitu, și de St. Spiridonu facatoriulu de minuni, și de St. Joanu gura de auru, și de St. Gregorie teologulu, și de St. Erarchu Nicolaiu facatoriulu de minuni, și de St. m. m. Dimitrie, și de St. prorocu Ilie, și de St. m. m. Georgie, și de cei doispre-diece apostoli ai Dlui nostru Is. Christosu și de toti sîntii și ângerii și Voevodii și infricosiatii cheruvimi și serafimi și de cei 518 ce au fostu la saboru în Nicea!

„Si érași a disu St. Arch. Michailu:

— „Éta ca-ti poruncescu în numele Dlui că se nu te apropii de siepte mile de robulu lui Dommedieu N. N. nici de cas'a lui, nici de mas'a lui, nici de chran'a lui, nici de tóte ce le are elu: se fugi și se te feresci duchu necuratu, séu de esci în casa, séu în tinda, séu în usia, séu în pragulu usiei, séu în pristolulu casii, séu în pareu séu în helesteu, séu unde scii, séu unde nu scii, se fugi și se te feresci duchu necuratu dimpreuna cu Satan'a în fundulu iadului, în matc'a focului nestinsu, ca acolo este locasiulu teu, în vecii veciloru, aminu!” 1)

Aceste dóue rogaciuni, déca se voru ceti de trei ori dupa olalta, mai alesu ser'a, și déca cele nóuespre-diece nume ale Samcei se voru serie pe-unu parete séu în altu locu a'u casei, apoi credu Romanii, ca celu bolnavu de Samca se insanetoseza pe încetisorulu și trasesc mai departe.

Afara de aceste dóue rogaciuni, cari dupa cum s'a mai disu, se cetescu numai de catra unii dascali séu de catra unii tierani, ce sciu serie și ceti, copiiloru și femeiloru, despre cari se presupune ca suntu atacati de Samc'a, și afara de vre-o câteva descantece, mai întrebuintieza Români și alte midilóce în contr'a Samcei. Facu adeca unu feliu de scaldatóre din plânt'a Samc'a séu Samcutia, în care scalda apoi pre copii cei bolnavi. 2)

Déca nu se vindeca în urm'a acestei scaldatori, ieu untura și escreminte de porcu negru, gainatiu de cocosiu negru, tamâe, dohotu (pacura), și din plânte: usturoiu (aiu), érba mare, leustónu și samca, și pre tóte obiectele acestea le punu apoi la unu locu într'o tigae de lutu că se se prajasca la focu, éra pre cându se prajescu le mesteca bine. După ce s'au prajitu de ajunsu ungu cu amestecatura de acést'a copilulu bolnavu de Samc'a, începêndu din crescetulu capului de catra urechi'a drépta în josu peste pieptu pana în vîrfulu degetului dela petiorulu celu stîngu, apoi din crescetulu capului de catra urechi'a stînga peste peptu pana în vîrfulu degetului dela piciorulu celu dreptu. Totu într'

1) Ac. rug. scrisa pe-o bucatia de hartie cu buchii vechi, mi-a com. consolarulu meu, Dlu Onufreiu Mironoviciu, éra D-s'a a capetatu-o de la unu dascalu.

2) După spus'a unei Românce din Ciudeiu.

acestu chipu 'lu ungu si pe spate. Éra dupa ce au gaitu copilulu bolnavu de ungu, totu cu amestecatura de acést'a facu câte o cruce in locurile cele mai principale ale casei si anume: ântâiu pe hornu apoi pe tuspátru paretii: pe celu de catra mediulu noptii, pe celu de catra resaritu, pe celu de catra média-dî, si in urma pe celu de catra apusu. Dupa acést'a facu totu câte o cruce pe tuspátru partile usieloru atâtu dela casa, câtu si de la tinda, precum si pe tuspátru partile ferestreloru. Éra déca este cine, apoi scrie totu atunci pe unulu din paretii séu usia si cele 19 nume ale Samcei.³⁾

Prin acesteá midiolóce, precum si prin cele ce s'au aretatu in notele descântecelor de „Samc'a," credu Românii, ca atâtu copii si femeile, cuprinse si torturate de acestu spiritu necuratu se desbara si se vindeca de „Samc'a," si mai multu nu se póte apropiá de acea casa, unde s'au facutu tóte acesteá.

S. Fl. Marianu.

LA CUNUNI'A UNCHIULUI MIEU

CU D-SIÓR'A M. C.

Cum dóue mici peraie, de apa cristalina
Si-impreuna-a loru alvii síoptindu voiosu mereu,
Asiá, plini de iubire, voi într'o dí senina
Legatu-ve-ati tovarasi la bine si la reu.

Cá dóue turturele pre-unu ramu frundiosu si verde,
Unitu-v'ati si glasulu si dorulu de cântatu,
Si-apoi perduti prin codru, câtu ochiulu zare vede,
Cá fluturi in sboru treceti zimbindu neincetatu.

Cá doi pribegi plecat'ati, din cas'a parintiésca,
Pre cai, ce impreuna si leagânu si morméntu,
Si unde calea-i cruce, pre-o culme munténésca,
Dându mân'a impreuna ve-ati dísu cu juraméntu :

„Nici ploí, nici vântu, nici sóre, nici negre náluciri,
„Nici ochi sireti de sierpe, nici blânde-ademeniri,
„Nici merele de aur, nici arcuiri veninate
„Se nu ne între-in animi, de-acum spre veci legate!“

Ér' eu in calea vóstra eșindu cu vasulu plinu,
Ve-inchinu din departare, acestu pâharu cu vinu :
„Norocu si cale buna, pribegi cu grabnici pasi,
„Ani multi cu bucuriá si-unu cârdu de ângerasi!!!“

Vien'a, 27 ianuaru 1878.

Joanu S. Paulu.

SÉCRETELE A LORU TREI NOPTI

SÉU TREI MORTI VÍI.

(Romanu anglesu d. H. Frankstein.)

(Continuare.)

Capítulu a X.

Unu adoratoriu neplacutu.

In demaneti'a urmatória jun'a féta 'si descoperi inaintea ingrigitorelui seu dorinti'a de-a avé unu calu de calaritu.

³⁾ Datin'a si credinti'a Româniloru din Candreni, com. de de Dlu P. Ursulu.

John comunicá acést'a dorintia muierei s'ale, care dise: „déca Gwendoline poftesce trebue se fia. Déca i-am facutu atâtea concessiuni acum ar' fi reu a-i refusá asié cev'a, — cu atâtu mai vertosu cáci serman'a nu are nece amici si nece petreckeri; si apoi nu-i bene a-o isolá de lume. Noi i potemu dá calu, apoi eu pastrezu vestmentulu de calaritu alu mamei s'ale Clar'a si acést'a i-va fi fórté bunu si ei.

John sciá la unu negutiatoriu, nesce cai frumosi, deci se si decise a merge la elu si a cumperá unulu. In scurtu se re'ntórse cu calulu cumperatu si-lu predá Gwendolinei.

In dupa-amédi'a acele'a-si dile facu dens'a o preamblare, insoçita fiendu numai de unu servu.

In diu'a urmatória éra si merse departe spre Penistone.

Nu departe de Lonemoor o intimpiná una calésa deschisa, in care erá tenerulu Orkney cu cele trei sorori ale s'ale.

Junele salutá pre Gwendoline, dar' sororile lui faceau schime necuviintiose privindu-o, ce'a ce tulburá fórté multu pre Gwendoline.

„Óre ce se fia caus'a, cá ele me privescu ast'felu?“ cugetá Gwendoline, cáci frumós'a nóstra Gwendoline erá cam sanguinea si prin urmare si fórté sentimentala faciá de nedreptati si disconsiderari. „Ele me privescu cá si cum eu nu asiú fi asiá de buna cá densele. Au dóra nu sciu ele cá eu sum d.-siór'a Winter din Lonemoor? Fraatele loru trebue cá li-a fi spusu-o acést'a!“

Apoi 'si inpintená calulu si galopá mai departe pentru de a-si uitá de acestu necasu, in midiloculu placerei ce i causá calaritul.

Dupa o septemana arangia totulu in Lonemoor dupa gustulu seu. Ea folosiá in tóta diu'a salonulu, apoi se preamblá prin gradinile cele frumóse cá si candu tóte ar' fi fostu ale ei. In serbatori mergea la beserica si ocupá locul familiei Marcham.

Comportarea si tienut'a ei eráu nobile si elegante. Ea erá gratiósá si amabila, dest' puçinu cá m orgoliósá.

Déca dens'a ar' fi fostu nepót'a recunoscuta a marchisului Marcham, atunci ori si cine aflá portarea ei de corespondietóre. Dar' inaintea lunei ea erá de origine de diosu, si pentru ace'a chiar' si servitorii inca se miráu si se întrebáu vediendu aerulu celu nobilu ce si-lu luá Gwendoline, cá-ci si ei o credeau a fi fic'a unei vagabunde.

Servitórele nu voiáu pré bucurosu a i se supune, ci ori ce faceau, faceau din respectu catra Quillet. Tierenii sub pretestu cá ar' avé unele afaceri, veniau in Lonemoor numai cá se-o vedea, er' Orkney betranulu veniá mai in tota diu'a pentru a se certá cu Quillet.

Orkney celu teneru veniá in tóta diu'a cercandu ocaziune a intrá si a vorbí cu ea. Orkney betranulu vediendu cá nu va poté face nemicu cu Quillet cá se alunge pre jun'a féta, i lasá si merse in Penistone pentru de a vorbí cu avocatulu lui Marcham si se infuintieze cá

se alunge din beneficiu pre Quillet. Advocatulu impreuna cu Orkney mersera apoi la econom'a Quillet si vorbira cu ea mai multu tempu, fara inse de a scapá de pre buze vre-unu cuventu amenintatoriu ori nefavoritoriu pentru Gwendoline — séu ingrigitorii ei.

Económ'a in decursulu intregéi convorbiri pastrá secretulu, dar' concesse avocatului de a serie marchi-sului si de a-i cere cá se o lase si de acum in benefi-ciu.

Advocatulu 'si aduse amente acum de o convorbire avuta cu marchisulu, in care acest'a se exprimá: cá económ'a e démna de ce'a mai mare incredere a sa si ca ea cu soçiuulu ei au facultatea de a domni necontro-lati preste cas'a lui.

Aducandu-si dara aminte de aceste nu a cutezatu a amentí alt'a decâtu cá se grigiésca se nu-si piérda increderea Dluu loru, si se cugete cá Dluu loru va vení si va cere contu despre cele ce li-a incredintiatu.

„Noi luamu asupr'a nóstra responsabilitatea“ i respunse económ'a, „noi i-am servitu intru tóte fidelu si Dlu de siguru va aprobá faptele nóstre!“

„De asiu fi eu in locul D.-t'ale“ dise Orkney catra avocatulu, „asiu alungá pre acesti'a dela casa. Vei vedé cum se va ruiná averea marchisului! Fét'a se preamb-la in tóta diu'a preste campi'a ast'a cá si cum ar' fi a ei. Ea ocupa incaperile, cari voiesce; ea dominéza preste servi, cu unu cuventu joca rol'a de domna a casei, ea e o fíica a nimenui, si betranii Quillet nu vreu a o alungá. Eu sperezu cá marchisulu va vení odata — si atunci — e capetu cu tóta istori'a!“

Cu acést'a se desparti Orkney betranulu de advo-catu, si ajungandu acasa fetele s'ale guralive sciricira despre cele intemplate.

Se nu credi iubite lectore cá Gwendoline nu a sciutu dóra, despre starea lucrului! Ea esperiasé cá servitorii o asculta cam cu neplacere. Ea nu poté se nu observe privirile despretiuitórie a feteloru lui Orkney, apoi portarea junelui Orkney i pareá si mai curiosa, cáci erá cutezatoriu, increditu si usioratecu.

Tóte aceste desi eráu numai nesce bagatele, dar' eráu numeróse si atingeau adêncu anim'a ei.

Portarea económei dupa cele premerse, se schimbá puçinu. Soçiuulu ei erá rece. Desi económ'a avea puçina aplecare spre jun'a féta, care causá atate necasuri in Lonemoor, totusi eráu dile candu in launele s'ale abia o poté se o suferé, ma se întrebá adeseori: deca a lu-cratu bine dându-i o ast'feliu de educatiune.

Marchisulu nu voí a luá asupr'a-si responsabilitatea acestei june, nu-i recunoscú nece esistintia; nu o ve-diuse nece candu, si nu spesase pentru dens'a nemicu. „Pentru ce — se întrebau adese betranii Quillet — am spesatu noi averea nóstra strinsa cu mari ostenele, pen-tru prunc'a ast'a? Marchisulu pote va vení si i va im-putá faptele ei, ma e posibilu ca o va si eschide, si fét'a crescuta pentru a fi o dama mare, ce sórte va ajunge? Póte cá o va ajunge sortea mamei s'ale!“

Tóte aceste cugete torturáu pre crescatorii junei fete.

Quillet erá bene cunoscuta cu famili'a Orkney, ma si schimbara mai multe visite. Lumea inse, o priviá pre económa de nedemna de increderea ce o puse in ea mar-chisulu.

Firesce dens'a tóta intristarea si necasulu 'lu des-carcá pre serman'a Gwendoline, care erá cauza necuno-scuta a acestor'a.

Gwendoline nu erá chiar' angeru. Ea ce e dreptu erá o anima buna, si vioia, dar' superba si sentimentale ea erá o fientia plina de gratii si amabilitate, cu puçine erori si cu mí de virtuti, o féta adorabila, dar' nu o juna care suporta cu umilintia admonierile nemeritate, privirile reci si surisurile despretiuitórie. Erá curagiósa si temeraria pana la extremitate, erá decisa si ne-inspaimentata façia de ori ce periclu, dar' nu avea datina de a se lasá cu totul visuriloru s'ale melan-colice.

Ea se nişuía a scí caus'a schimbarei si recelei eco-nómei, dar' acést'a totu-de-a-un'a trecea la alte obiecte, de câteori o întrebá jun'a féta despre ast'a. Cá se întrebe pre altii nu voia, cáci erá cu multu mai superba; pentru ace'a óre întregi se preamblá preste campi'a din apro-piare.

„Eu 'mi presupunu de unde póte se vina ast'a re-cire“ 'si dise odata jun'a fiendu la o preumblare. „Ce se fia caus'a cá cineva se privésca cu atat'a ura pre nepót'a unui marchisu! Ast'a ar' fi o nebunia! Viéti'a in asia impregiurari mi se va urí, deca nu voiu fi pre-cauta!“

Dicându aceste dete pinteni calului. Ver'a erá acum catra finitu. In Lonemoor nu mai veniáu visitatori. Eco-nóm'a erá mai tacuta si mai argatiosa cá pana aci. Ea se pareá a fi mai neindestulita cu Gwendoline. Sociulu ei petrecea tote cu mare atentiune, dar' resolverea viito-riului i causá mare grija. Directoriulu bunuriloru cer-cetá adese ast'a casa, si la re'ntórcere enará familiei s'ale multe lucruri. Fíiulu seu voia adese se cerceteze pre jun'a nenorócósa, dar' Quillet 'lu indrumá de acolo si aparenti'a lui erá pentru juna unu semnu de a pa-rasí salonulu oíi gradin'a unde erá. Si cu tóte aceste dens'a nece nu cugetá cá dora tóte-su in ordine buna. Dar' ast'a linisce trebuiá se inceteze. Or'a desceptarei pentru juna e aprópe.

Intr'o di frumósa din Septembrie dens'a cá de co-manu 'si fací preumblarea s'a calare. Cá totu-de-a-un'a asia si acum erá insocita numai de unu servitoriu. Tem-pulu pentru vênatu se incepuse deja. Dreptulu vênatu-lui de mai multi ani erá esarendatu si poteai vedé mai in tóta diu'a vênatori cu flint'a in spate cutrierandu campi'a. Gwendoline incungiuráse pana acum cu precau-tiune pre acesti vênatori ori unde-i vedé, si avea spe-ranti'a de a nu convení cu de acesti'a nice acum. Ea sciá cá castelulu de vênatu — o vila frumósa, — departata de mai multe mile de Lonemoor, 'lu inchiria-

se unu gentlemanu teneru, care 'lu si locuia cu mai multi amici a lui. Tóte preambularile ei eráu indreptate in alta parte a acestui castelu. Calea catra Penistone ducea printre praturi verdi si in direptiuni diverse; dens'a o percurse de-alungulu. Preste tóta campi'a nu poteai vedé vre-unu sufletu de omu. Aerulu erá curatu si re-creatoriu. Erá una din acele dile in care tote simtirile suntu pline de indestulire. Dens'a nu avé in calea s'a o tienta anumita, ci mergeá cá se nu sté, si pentruca i erá placuta libertatea. In tempulu din urma chiar' si insocirea servitoriului inca i cadeá greu, cá-ci voiá a gustá singura din libertate, ma 'lu presupunea pre insocitoriu mai petulantu cá de comunu.

(Va urmá.)

P. J. Grapini.

Despotu Voda.

Drama in 5 acte in viersuri de Scurtescu.

(Fine.)

La actulu alu III-lea aflamu pe Despotu ingrijatu, elu a aflatu planurile urzite de Toms'i'a in contr'a lui. Motiocu intra, — Domnulu i-lu intempina cu aceste cuvinte:

Poftimu, vornice, éca hatmanulu dumi't'ale:
Tramisu se-mi faca treburi, elu face pe-ale sale.
Motiocu se mira. Cum se póte? Toms'i'a
Toms'i'a pentru care
Mári'a T'a lucratu-ai se-lu 'nalti la trépta mare!

Acésta mirare nu convinge pe Despotu, care lasa pe Motiocu se véda cá si elu e bânuitu. Vorniculu se apera si afirma si se jóra cá e sluga credintioása.

Déca este astu-feliu, respunde Domnulu, se ne gandimu la aperare, si chiama pe capitani si se sfatuesce cu dènsii. Dar' vine episcopulu Luzinschi, care aduce vestea cá Moldov'a intréga e resculata. Toms'i'a e recunoscutu cá Domnu, slujbasii au fostu inchisi, strainii reformati au fostu alungati si ucisi, si Petru Voda Schiopulu a sositu la Rómnicu, si Lapusinénu Voda vine ajutat de Turci, si Chanulu din Crimea i-si stringe ostirea la hotare.

La marginea prápástiei, Despotu nici nu tremura.

„Ce! díce elu, Moldovenii nu mai voru de mine?

Dar' nu asié usiure de mine voru scapá!

Dar' nu cá p'unu fulgu numai din Tronu m'oru aruncá!

O! nu asié de lesne unu Despotu-Voda piere;

Mai trebue 'nca vreme se véda-a mea cadére!

Si róga pe Episcopu se seria regelui Poloniei se-i tramita ostiri in ajutoriu, primindu a se recunósce cá vasalu alu lui.

Pe cátu timpu Despotu merge se se pregatésca la lupta si se intarésca cetatea, Motiocu si Stroici se pregatescu a fugí cá se revina apoi cu Toms'i'a si cu ostirea lui.

„Adio, striga Motiocu plecându:

Adio, Despotu Voda. Dí si tu la Domnia

Adio. Aveamu tiereti de plata-o datoría,

Si mi-o platescu. Pusesemu Moldovei domnu strainu:

Pagánu amu fostu atuncia; adi é' me facu crestinu.

Inse Despotu a aflatu tradarea vornicului. Ingrozitu de atât'a violenía, poruncesce cá se i se aduca tradatoriulu viu séu mortu. Celu din urma, in care credé cá va poté gasí unu spriginu 'lu pàrâsesce misielesce-si totusi Despotu nu desperéza.

De-asíu scí cá se derâma Sucév'a preste mine;

De-asíu face totu pamentulu se-mi céra capulu meu;

Déca-asíu avé 'mpotriva pe énsusi Domnedieu;

De-asíu scí cá luptu de-odata cu-a toturoru urgia,

Voiu tiené la toti peptulu; luptá-voiu cu taria.

La actulu IV suntemu afara din cetate. Motiocu cumpera unu calu dela unu tieranu si fuge „cá si oimulu in sboru“, si tieranii se intréba cine o fi acelu fugariu grabitu. Pare a fi boeriu mare.

Cându tiér'a-i la nevoia, boierii fug'a cauta.

Ei scíu s'o 'ncurce numai cautându alu loru folosu

Si, cându e la caléla, platescu totu cei de josu.

Pe la straini aléga cu capulu pe tipsia,

Cersîndu cá cersîtorii se-i urce la Domnia.

Atuncia póte 'n lume nu voru mai fi nevoi

Cându va cadé potopulu pe bras'la de ciocoi.

Si tieranii intre dènsii povestescu din alte timpuri candu Domnii pamenteni erau pe Tronu. Fusesera si buni si rei, dar' Moldovenii eráu.

La actulu V ne întorcemu la Sucév'a. Ultimele momente ale Domnului lui Despotu au sositu. Cetatea e impresurata, poporul se aduna ceréndu de mâncare, soldatii se imprascia refusându se se lupte; unu singuru credintiosu a remasu lângá Despotu, spatariulu Dumitru; si stolniculu Istrate se încérca a-lu deslipti de Domnu. Inse Dumitru nu se indupleca si Istrate 'lu parasesce cu aceste cuvinte:

Nu poti tradá stapânulu, dar' tiér'a poti tradá!

Impotrivirea e cu neputintia. Despotu se otaresce a fugí. Dara pléca cu anim'a plina de amaratiune si framéntându in capu-i planuri de resbunare.

Me ducu, te lasu Sucéva, — cadiutu, saracu, fugaru;

Dar' mâne tóte-acestea le vei plati amaru!

Despotu a fostu prinsu. E adusu inaintea lui Toms'i'a. — Dar' Domnulu nu se pléca.

Suntu Domnu si Domnu esti, Toms'i'a. Eu cadu, tu te rádich.

Asié e rót'a vremei; — se 'naltia din cei mici,

Ér' cei mari se deréma. Prin pisme si-uneltire

Se tiese tóta viéti'a, cátu treci in emenire.

Noi singuri unii pe-altii ne sugrumámu mereu

Si capetu toturor'a le pune Domnedieu!

Ieri eu, adi tu, si mâne unu altulu fórte bine

Cu tine o se faca ce faci si tu cu mine.

Ieri Domnu-ti, astadi robu-ti. Cá domnu voiu se sfèrsiescu.

Caláulu i-lu duce afara si capulu lui cade.

In momentul acest'a sosescu sciri cá Lapusíneanu a cuprinsu Bêrladulu si Iasii.

D. Fr. D.

REVISTA.

Advocatii si juristii romani se voru într'unii in 30 martie—11 aprilie a. e. la Sabtiii într'o Conferintia generala care va avé de obieptu discutarea *Proieptului de lege despre simplificarea si accelerarea regularei afacerilor de proprietate din Transilvania si din tîenurile comitatelor de odinioara a Crasnei, Solnocului de medilocu si a Zarandului si a desfiintatului districtu alu Cetatii de pîtra.* — Acesteia conferintie generale i-a premersu o *Conferintia a mandatarilor advocatiloru romani din Transilvania* într'unita la Clusia in 16/28 martiu a. e., in care amu vediuu cu multa bucuria viulu interesu ce nutresce corpulu advocatialeu romanu fačia de bunastarea si prosperarea poporului romanu. — Dorimu cá la conferintia tienenda in Sabtiii se se într'unésca cátu mai numerosi advocati si jurisconsulti romani — cáci cestiunea ce are a se discutá cu acésta ocaziune este o cestiune de viétia pentru toti fostii jobagi s. urbarialisti; — dorimu asemenea cá din acésta conferintia se resulte si infientiarea unei Associatiuni de jurisconsulti romani pentru sustinerea si apărarea ecuitatiei si a dreptatiei.

Societatea actiunaria „Hebe“ — cu resiedinti'a in Naseudu, si-a tienutu in 21 martiu n. adunarea generala de constituire in societate publica. sub presidiulu D.-lui avocatulu *Danila Lica* si secret. D.-lui *Fl. Motiocu*. Cu acésta ocaziune s'au primitu Statutele soc. si Contractele incheiate cu comun'a Sangeorgiu si cu administratiunea fondului scolasteculu pentru báile din Sangeorgiu si Valeavinului — ambele pre 30 de ani. — Apoi s'a alesu consiliulu administrativu in persónele DDrorú: Prof. *Massimu Popu* preside, Prof. Dr. *A. P. Alessi* secretariu, Dir. Dr. *Paulu Tanco* cassariu, Architectulu *Joanu Goldschmidt*, Architect. *Carolu Kramer*, Prof. Dr. *C. Moisilu*, si Percept. fond. *Elia Burduhosu* membrii ord., — Mediculu *Simeonu Stoic'a* si Invetiatoriulu *Eremia Siorobetea* membrii suplenti. — Ér' in Directiune s'a alesu DD. Fisticulu Dr. *St. Popu* directoru, Direct. norm. *Mihaiu Domide* vice-directorulu. Secretariu si Cassariu ai Directiunei suntu aceia ai Consiliulu administrativu. — Prossim'a adunare generala se va într'unii in primele dile ale lunei augustu in Sangeorgiu. — **P.**

Francia si Romania. In 11 Martiu n., la amédiadi, d-lu Ducros-Aubert, ministrulu Franciei la Bucuresci, a fostu primitu in audientia solemnă de principele Carolu, cáruia i-a adresatu discursulu urmatoriu:

„Monsenioro, am onóre de a inmanuá Altetiei Vóstre Regale scrisorile ce me acrediteza pe lángha Ea, in calitate de tramisu extraordinariu si ministru plenipotentiaru alu Republicei franceze. Am fostu fericitu de a primí acestu titlu conferitu pentru prim'a óra reprezentantulu Franciei la Bucuresci, pentru-cá elu consacra prin'o nóua dovéda amicitia nóstra pentru una tíera, de care ne apropia vechi si sincere simpatii, afinitati de rasa si cultura intelectuala ce o parte din junimea romána vine se o céra Parisului. Dupa o incercare in care Románii, sub conducerea principelui loru, au rivalisatu cu adversarii loru prin calitatile loru militare cele mai stralucite si cele mai solide, Altetia Vóstra are dorinti'a de a asecurá tíerei, pe care o guvernă progresulu materialu si moralu ce-i este permis a sperá. — Mantiinerea pácii nu póte lipsi de-a produce acestu fericitu resultatu, multiamita unei administratiuni intielepte si liberale, care va realisá urrările formate de marile poteri in cea din urma a loru solemnă intrunire. — Favorisándu intreprinderile industriale si comerciale, desvoltándu resursele Romániei, care are acum loculu seu intre Statele independinte, sunteti asecurati, Marria Vóstra, de a obtiené sufragiele Europei

si de a face mai alesu mai roditóre si mai strinse relatiunile Principatulu cu Francia. — Voiu consacrá silintiele mele succesulu acestei sarcine in timpulu misiunii mele, in favórea careia 'mi permitu de-a face apelu la bun'a-vointia a Altetiei Vóstre Regale.“

In respunsulu seu, Principele a reamintitu legaturile de simpatia care, in totudéun'a au existatu intre Francia si Romania.“

„Sentiemintel' Romaniloru in privinti'a poporului francezu“ a dísu Principele, „suntu nice sentieminte fratiesci, care resulta din analog'a între ideile si institutiunile celoru dóue tíeri.“

Necrologu. A repausatu teologulu abs. Pompeiu Muresianu in 14/26 martiu la casa parentiesca in Feldru.

Scanteiutia.

Amorulu — dupa gramateci — e pluralulu a dóue singulare; — dupa bancheri — e o moneda care intra in cursu la 14—16 si ésa la 50—60 ani; — dupa medici — e elixirulu care prolungesce viétia genului umanu; — dupa botanici — e o flóre care infloresce in gradina animei; — dupa tapetireri — e unu conféru in care se ascundu eticheta, pudórea, sarutarea . . . — dupa cursori — e palatulu celu mai mare din Strat'a Esistentiei; — dupa filologi — e amesteculu mai multoru limbi într'o singura expresiune; — dupa ospetari — e o bucataria, a careia lista de mancarí se compune numai din porumbi si turturele; — dupa cofétari — e o bombona care se topeste in gur'a sensualistulu; — dupa preoti — e unu pecatu de care se curatiesce omulu si fora de-a tiené posturi si a face metanii.

Logogriфу.

De J. D. Neamtiu.

Din urmatórele 45 silabe se se formeze 13 cuvinte, acaroru 7 litere initiali cetite de susu in josu dau numele unui imperatu renumitu. 6 cetite de josu in susu dau numele unui principe; 6 litere finali cetite de susu in josu dau numele unui statu — 7 inse cetite de josu in susu dau numele unui principatu; — in urma 4 litere midilocii cetite de susu in josu dau numele unei capitale — urmatórele 9 cetite de josu in susu dau numele altei capitale:

ner, meri, an, eni, an, ni, no, ni, ci, ni, ca,
cu, ce, cem, re, ra, ver, ri, ra, si, so, si, sa,
u, bi, a, pi, o, pa, u, lim, a, bys, o, il, a, i,
la, a, dur, a, lut, tea, tur, ta.

Cele 13 cuvinte cetite din susu in josu au se fia:

1. Unu nume de poporu.
2. Unu adiectivu.
3. Unu nume de botezu femeiescu.
4. Unu nume de botezu barbatescu.
5. Unu nume de poporu africanu.
6. O cetate in Asia mica.
7. Nomenclatur'a unui institutu superioru.
8. Unu substantivu in pluralu.
9. Unu barbatu románu renumitu.
10. Unu verbu in presinte indicativu.
11. Numele unei plante.
12. Unu orasiu in Itali'a de susu.
13. O specie de arma.

Terminulu pentru deslegare e 8/20 aprilie.

Intre gâcitori se voru sortiá icóne frumóse si cárti pretióse.

UNU TENERU PEDAGOGU — intru tóte recomandabilu voiesce a se aplicá, pre lángha celea mai modeste conditioni, cá ingrigitoriu, educatoriulu si instructoru lángha prunci de circa 4—12 ani.

Proprietariu, Editoru si Redactoru respundietoriu: **Niculae F. Negrutiu.**

Gherla. Imprimaria „Georgiu-Lazaru.“ 1880.